

Günlerin Köpüğü 1001

İsmail KARAKURT

Mustafa Kutlu ve Yemlik Şiiri, 20 Ocak 2000, Sarıkaya

Dergah'ı aradım.

Mustafa Kutlu Ağabey ile konuştum.

Her zamanki candan ve babacan ses tonlamasıyla: “Nerelerdesin be İsmail?” dedi.

“Abi, hâlâ Sarıkaya'dayım” der demez:

“Ekip biçiyor musun?” diye sordu. Arpa, buğday, mercimek ve pancarla evetleyince de: “Ne güzel! Hakka yakın bir yerdesin. Karların eridiği, dalların tomurcuğa durduğu, kuzuların melediği, ekinlerin yeşerdiği yer Hakka en yakın yerdir. Bunlar az şey değil? Yemlikler çıktığında yemeyi unutma İsmailciğim! Şiirini de yaz! Bizim için de su katılmamış süt iç ve dua et! Allah'a emanetle yemlik şiirini ve kitabını bekliyorum.”

“Sağlığınıza duacıyım abi, Mahrem Mecazlar'ı biraz önce adresinize postladım.” “Eyvallah!” dedi ve telefonu kapattık.

Mustafa Kutlu, benim hayatımdaki üç derviş insandan biri...

Hele mevsim bahara dönsün, nisan gelsin, belki nasibimize yemlik şiiri de düşer!

Çocukluk, 23 Nisan 1987 Ankara

Ey unutuş! Uzak dur çocukluktan, uzak dur çocukluğumdan, bir de kurtulmuş çiçek koleksiyonumdan! Zamanın aynasına bakanlar hiç rastgelmemiş çocukluğu unutturulmuş bir hayatın ne rüyasına ne de şiirine. Çocukluğu, çocukluğun sesini kır çiçekleri yıkar! Sığ olanlar neye sarılıyor ki çocukluğu itelemeyi çok seviyorlar?

Ey unutuş, şairlerin adresi hiç değişmez: çocukluk! Şiir de adamlık da güzelliğini çocukluktan alır. Çocukluğumuz geçmişimizin görkemli, zengin hazinesidir. Çünkü çiçek koleksiyonumuz, şiirimiz, rüyamız hep orada!

‘Çerçinin Günlüğü’, 9 Haz 2013 Şile

*“Bozkırda dinlediğim lahuti ses
Meşe ağacının yalnızlık uluması
Kime kalır”*

Çocuklar artık çerçinin ne olduğunu bilmiyor.

‘Çerçinin Günlüğü’ diye twitter’da kullandığım üst başlıktan dolayı bana sordular: “Hocam çerçi ne demek?”

“Küçükken benim yapmak istediğim işti” dedim. “Nasıl bir iş yani?” dediler.

“Çerçi; köylerde, mahalle aralarında, pazarlarda makara, inci, boncuk, iğne, iplik, oyuncak, lastik, makas vb. ufak tefek eşya satan gezgin satıcıdır.” deyince de gülüştüler.

Ayrıca çocukluğumun çerçisi Koçaklı Çerçi Memiş’ten bahsettim onlara, bizim köye her geldiğinde has iğde ve keçiboynuzu alıp yediğim.

Yemlik Zamanı, 21 Nisan 2000 Emirbey

Yemlik ne lezzetli ve has kokulu bir ottur Allah’ım! İçine gizlenmiş sanki bütün geçmiş baharların kokusu. Mübarektir, şifalıdır. Büyüklere göre “şifa deposu”dur. Bazı yörelerde “otların padişahı” diye bilinmesi boşuna değildir? Bozkırda olup yemliği bilmemek, yemliği tatmamak mümkün mü? Sanmıyorum. Çocukluğumdan beri iyi bilirim yemliğin daha çok nerelerde yetişebileceğini. Öncelik hep tarlalardadır. Arasanız çayırlarda ve kırdada bulursunuz yemliği. Ama daha çok tarlalarda kendiliğinden gür ve bereketle bol bol yetişir.

Nisan ayıdır yemlik zamanı. İlk yaz yağmurlarından sonra nisan ayı bütün güzellikleriyle kapımızı çaldığında yemlik de yapraklanmaya başlar. Yaprakları uzar; kenarları düz ya da kirtiklidir. Bu zaman zarfında yemlik toplamak kadar yenmesi de başlı başına bir eğlencedir. Yıkanır (temiz yerlerden toplananları yıkamadan da yedik.), tuzlanır ya da tuzsuz afiyetle yenir. Her hâlükârda tadı doyumsuzdur. Küçükken bazen ablalarla bazen de çocuklar hep beraber yemlik toplamaya giderdik tarlaya, çayıra, bayıra. Bir torba ya da önlük -henüz poşet yokken- olurdu elimizde. Topladığımız yemlikleri bunlara doldururduk. Çiğdem, katırtırnağı, öksüzözğan söküp kapı kapı gezerek yağ, bulgur vesaire topladığımız gibi yemlikle de aynısını yapardık.

Bazı insanlar için yemliğin ayrı bir yeri vardır. Özellikle kızlar, gebeler ve anneler için tuzlanıp yenilmesi vazgeçilmezdir. Yufkaya ya da tandır ekmeğine dürülüp yenmesi tercihimdir. Ayrıca yoğurtlanıp salatası yapılarak yenmesi de güzeldir. Yemliğin kökünden çıkan süttten yemlik sakızı yapılması da ayrı bir şeydir.

Yemlik her daim yenmez. Ne zaman ki çiçeklenmeye başlar işte o zaman yenme özelliğini kaybeder. Ah ilaçlar, zirai ilaçlar! Çocukluğumuzda tarlalar ilaçlanmazdı ve neredeyse yemlik bitmeyen tarla olmazdı. Artık öyle mi? Otlar daha başını çıkarmadan çürüyor, çıkarsa da sararıp kuruyor.

Her ne olursa olsun, çocukluğunda, eline yemlik dokunmayanlara acı Allah'ım!

Tanışmak, 22 Kasım 1988 Ankara

Kısa günün kârı üç güzel insanla tanışmak oldu.

Serin bir gün Ankara'da... Mustafa Tatçı hoca, Hüseyin'le beni MEB Yayınlar Dairesi Başkanlığına *Millî Eğitim* dergisinin yazı işleri müdürüyle tanıştırmak için götürdü. Yürüyerek gittik. Okula bayağı yakınmış. Odasına girdik iki kişi daha vardı yanında. Adı Cemâl Kâmil Çelik. Mustafa hocam: "Sizinle tanıştırmak için iki kıymetli öğrencimi getirdim, ikisi de şair!" dedi. Şöyle bir süzdü. "Rahat olun" diyerek memnuniyetini belirtti. Kibar, üstü başı düzgün, konuşkan biri. O da, karşısında oturan diğer iki kişiyle tanıştırdı bizi.

Önce "Bu şairi tanıyor musunuz?" dedi. İkimiz de "Hayır!" dedik. "Bu, şair Arif Ay!" dedi. "Öyle mi?" diye sordum hayretle ve hayranlıkla. "Şiirlerini okudum. Dosyalar ve Gökyüzü Saatleri'ni. İsminizi biliyorum abi!" dedim. Hiçbir şey demedi. Susuyordu. Sonra Cemâl Kâmil abi, "Oğlum, okulu bitirmeden şairleri tanıyın, kütük gibi bir öğretmen olmayın! Bir abi tavsiyesi bu." dedikten sonra; "Bu da hem mesai arkadaşım hem de hikâyeci Ali Karaçalı! 'Kamçı' adında bir hikâye kitabı var" dedi. Ali abi, gülümseyerek "Çok memnun oldum gençler! Madem şairsiniz, bizim dergi için şiirlerinizden getirirsiniz artık!" dedi. Sevimli, candan biri Ali abi. Hay şiir olasınız diyeceğim ama zaten şiirden birine benziyor. Yaptığı teklifi kaçırır mıyız? İkimiz de neredeyse aynı anda "Tamam! En kısa zamanda..." dedik.

Bazı insanlarla daha ilk karşılaşmada bir gönül yakınlığı kuruluyor. Hüseyin'le de böyle olmuştu. Hangi şiiri versem diye düşünmeye başladım bile?

İki Şiir, 15 Aralık 1988 Ankara

Sabah, Hüseyin'le (Alacatlı) karşılaşır karşılaşmaz, "Azizim, iki şiir senden, iki de kendimden yazıp hazır ettim. Öğleden sonra dergiye gidelim mi?" diye sor-

du. “Olur!” dedim. Şiirleri daktilo ile yazmış. Sabah derse girdik. Öğleden sonra da Millî Eğitim dergisine şiirleri vermek için gittik.

Benim “Bir Zamanların Türküsü” ve “Çocuk Sesimde Gül Kokuları” adlı şiirleri; Hüseyin’in de “Saatin Güneş mi Dede” ve “Üçyüz Sene Beşyüz Gün” adlı şiirlerini Cemâl Kâmil abiye verdik. Şiirleri sesli okudu. Beğendi. Derginin önümüzdeki sayısına koyacaklarını belirtti. “Diğer sayılar için başka şiirler de getirin” dedi. Okuldan, edebiyattan, oradan buradan konuştuğuktan sonra gözlerimiz ıslık ıslık çıktık odasından.

Ali abiye de uğradık. Çayını içtik. Sohbet ettik. Vedalaşıp Kızılay’a doğru yola koyulduk.

Ruhumuzun Esenlenmesi, 6 Mayıs 1994 Çiğdemli

“Yazarlar, şâirler kopmamalıdır doğadan; olabildiği denli titizlikle kavramaya, anlamaya bakmalılar doğanın gizini. Çünkü, sonsuz bilgelikleri, incelikleri cömertçe sergiler önümüze doğa. Doğasız olur mu, doğasız eksik kalmaz mı insan? İçimizi genişletir doğa; ruhumuzun esenlenmesi biraz da böyle olmuyor mu?”

Bakıyorum da, çağdaş yazarların yapıtlarında az, gerçekten çok az buluyorum doğayı.” (N. Pakdil, Yıldızlar Altında / Biat III)

Bozkırın ıssızlığına kurmuş şiirin otağını. Bir çocuk hayretiyle bakıyor etrafa. Dünya aralığında tecelli eden ne varsa bakıyor. İçindeki ağacın dalını kıran çocuk, gönül kuşunun yuvasını bozuyor. Rahatını kaçırıyor, sözcükleri kanatıyor, şiirler yazıyor. Güllerin, goncaların çiyllerini topluyor yapraktan tepsisiyle. Gökyüzünün maviliğinden, bozkırın uğuldayan derinliğinden, tohumun toprağa düşmesinden, küçük derelerin sevecenliğinden, ardıçların yalnızlığından, elma çiçeklerinin saflığından, iğdelerin dayanılmaz kokusundan; tarla kuşlarından, keklıklarından, serçelerden; otların ve börtü böceğin hışırdayan ritminden; kışkırtıcı bir dil ile sızdırıyor şiirlerini çocuk, küf yeşili kaplı deftere.

Gözünün siyahçığını bırakıp, göğsündeki siyahçıkla bakıyor çocuk her şeye! Gözleri iri, gözlemi diri. Güneşin altında, göğün maviliğinde, şiirin büyüdü dünyasına bakıyor. Doğaya yöneliyor. Ruhunun ateşiyle doğanın derinliğinde ve ırmağın coşkusunda buluşturuyor şiiri.

Günlüğe İsim Vermek, 2 Ekim 1989 Pazartesi, Ankara

Günü gününe ya da kimi günler tutulan günlüğe bir isim vermek gerekir mi bilmiyorum. Yine de yazdığım günlüklerin poetik bir adı olsun istiyorum. Ama ne olsun? Ben de şimdiden, durup dururken günlüğe ad bulma telaşına girdim. Oysa önemli olan kişinin kendi algı ve bakış açısına göre üzerinde yazıldığı gü-

nün tarihini taşıyan yaşadıklarını, olayları, duyguları ve düşünceleri kaleme alması değil mi?

Günlük ilginç bir türdür. Sadelik, içtenlik, dürüstlük, kişilik kokan... Çünkü günlük yazmak, yazan kişinin kendisiyle konuşması, içini dökmesidir. Zihninizin ve içinizin tüm kıvrımları belki de sadece yazdığımız günlüklerde yer alır. Gerisi karanlıktır. Seviyorum bu türü. Sevmenin ötesinde yazıyorum da. Günü, bulduğum kâğıt parçalarına deviriyorum bana özel demeden. Günlük 'kişiyeye özel' duygular, düşünceler, gerçekler, özelemler ve gözlemlerden oluşuyor denilebilir. Yayımlanınca 'kişiyeye özel' olmadan çıkıp okuyup yazan, ilgi duyan herkesi ilgilendirebilir bir kitaba dönüşüyor.

İnsan niçin bazı şeyleri, bazı anları özellikle de kendine ait olan'ı yazmak ister? Bir derginin sayfalarında ya da bir kitap olarak okuyucunun karşısına çıksın ister? Kendi 'ben' i ile başkaları arasında bir ayrım varsa, bir bütünlükten söz edilemiyorsa, niçin böyle bir şeyi ister? Günlük de yazmak eyleminin bir türü ise, bu eylemi temellendiren ana öge nedir? Buna kim olsa "paylaşmak" cevabını verir. Çünkü paylaşmak insan benlerini ortak paydalara götürür. Orada bir dostluk ağı ile bağlar bizi birbirimize. Hangi saatte kalktığımızı, kahvaltıda neler yediğimizi, hangi yollardan okula/işee gittiğimizi, kimlerle ya da hangi olayla karşılaştığımızı, hangi ağacın ilk çiçek açtığını, hangi evin balkonundan bir çocuğun sarktığını, hangi koyunun kuzuladığını anlatmaktan bu noktaya geline, dostluk ağı kuran günlük. Yazarın özelliğine göre günlüklerde kişisel tecrübeleri, yaşanan günlere dair ipuçlarını ya da toplumsal çalkantıların izlerini bulmak mümkündür.

Bu nedenle günlük 'ben' üzerine kuruluyor, öyle de devam ediyor. Toplumsal çalkantıları da benin gözünden değerlendiriyor. 'Ben' i bağlayan, seni, onu niçin bağlasın? 'Bağlanma' veya 'bağlama' rastlantısal değil. Vardır bir sebebi yahut ortak paydası. Buraya günlüğe isim vermeden geldim. Zarifoğlu *Yaşamak* demiş. Tomris Uyar *Gündökümü*, İlhan Berk, *El Yazılarına Vuruyor Güneş* demiş. Günlük türündeki çeviri kitaplar ise daha çok '*Günlük, Filanın Günlüğü*' biçiminde adlandırılmış. Arada farklı isimler de yok değil Cesare Pavese'nin *Yaşama Uğraşı*'sı gibi.

Kemal Sayar'ın Albatros'taki günlüklerinin adı *Şaşkın Bir Seyyahın Günlüğünden: Çalاکalem Avrupa*

Nasılca, ben de bir isim bulacağım?

Ebubekir Eroğlu'nun *Kayıpların Şarkısı* ile Ahmet Kot'un *Hasbahçe*'sini aldım. Hasbahçe, mensur şiirlerden oluşuyor.

Kayıpların Şarkısı ise, modern bir dil ve tasavvufi bağlamda değerlendirilebilir. Mecazların, simgelerin, metaforların yüklendiği bir derinlik dikkati çe-

kiyor. Kitap iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümün ilk şiiri “Sınırlar”, on dört bölümlük bir şiir. On ikinci bölümde; “*işte konuşuyor öyle hafif / işte sınırlarım öyle kesiksiz / ne sayıklama ne çarşı uğultuları / ağırlıksız bir örtü üzerimizde / işte bu diyorum içinde doğduğum dil / su gibi aziz ekmek gibi aziz / hep selam alır gibi konuşan kardeş / konuş hep böyle konuş / her çocuğun içinde doğduğu içinde doğrulduğu hikmetin yol bulduğu kelimelerle*” konuşan bir özne şair, ‘hikmetin yol bulduğu kelimelerle’ kadim yolda yeni adımlarla ilerliyor. İkinci şiir ‘Teyidler ve son bölümü “Aldı Nesimi” hakikatin konuştuğu mistik, mitolojik bir şiir. Niye Nesimi? “*iki deniz bende birleşti / ben bir dalgaya sığmadım*” Nesimi, kabına sığmamıştır ta ki derisi yüzülene kadar. Şairde de aynı coşku, aynı kuşku var. Nasılsa “*insan bir belirtidir / hakikatten bir belirti*” Eroğlu, hakikati bilen bir belirti olarak görmektedir özenesini, hem de hakikatten bir belirti. Bu hakikatle savrulmaktadır sözcükler arasına.

“Diğer Şiirler” adıyla oluşturulan ikinci bölümde on altı şiir yer almaktadır. “Kayıpların Şarkısı”yla başlayıp var oluşu sorgulayan “İnip İki Dal Kestim”le bitmektedir.

Eroğlu’nun şiirinde metafizik, varlığı sorgulayışla ortaya çıkmaktadır. Bu sorgulayış dünyevilik ve imge üzerinden yapılıyor.

Sezai Karakoç’u Anlatan Kitaplar, 11 Nisan 1986 Cuma, Ankara

Bugün, Hacı Bayram’da kitapçıları dolaştık Hüseyin’le. Sezai Karakoç üzerine yazılmış iki kitap aldım. İlki Şakir Diclehan’ın *Sanat ve Düşünce Dünya-sında Sezai Karakoç*, ikincisi ise Ebubekir Eroğlu’nun *Sezai Karakoç’un Şiiri* kitabı, Sezai Karakoç şiiriyle ilgili ilk derli toplu değerlendirmeleri, eleştirileri barındıran önemli bir esere benziyor.

Yakın zamanda okunacaklar listesi epey kabardı.

Bir Palto Bir Daktilo, Kasım 1986, Ankara

Bugün bir palto, bir de daktilo aldım. Kiraz Bibi’nin oğlu Ahmet abi Almanya’dan harçlık göndermiş. Üniversite öğrencisi için hatırı sayılır bir miktar bu! Parayı Ulus Postanesinden İlhami’yle birlikte aldık. Anafartalar Caddesindeki ve Ulus Meydanındaki mağazaları gezdik. Daktilo satan bir kırtasiye dükkânı bulduk. Pazarlık yapıp daktiloyu aldık. İlhami “Haydi hayırlı olsun hemşerim, artık şiirlerini bununla yazarsın.” dedi. Markası “Olympia Traveller de Lux” olan bir daktilo... Parmaklarımı tuşlarına vurunca, kaldıraç tertibatıyla tuşun bağlı olduğu harf kalkacak ve şeride vuracak. Şerit de sarılı olan kâğıt üzerinde yazmak istediğim harfin izini bırakacak. Harfler vuruldukça şu silindiri şey otomatik olarak ilerleyecek. Hecelere, kelimelere dönüşecek harfler. Harflerin, kelimelerin,

dizelerin düzgün çıkması şeride, vuruşun kuvvetine, tuşlara iyi basılıp basılmamasına göre değişecek. Yeni şiirler, yeni yazılar böyle gelecek artık. Elle yazmaya devam mı etseydim? İyi bir şey mi yaptım bilmiyorum. Bunu zaman gösterecek.

Bir an önce daktilo ile yazmayı öğrenmek gerekiyor.

Sonra, bu kırtasiye dükkânının hemen yanındaki mağazadan bir de palto beğenip aldık. Benim ilk paltomdu bu. Üniversite öğrencisine som ciddiyet yükleyen bir görüntüydü aynada gördüğüm. İlhami “Şimdi, tam bir şaire benzedin” dedi. Bu söz üzerine bir anlık da olsa düşündüm. Ama paltonun şiire ve şairliğe katkısı neyse, onu bir türlü anlayamadım. Parayı bitirdik ama olsun. Değdi gibi.

Yirmidört Şiir, 16 Aralık 1991 Pazartesi, Kozaklı

Karala, karala ki hayatın karası yazılsın defterlere. Kalan bir şey çünkü kader! Ebubekir Eroğlu'nun *Yirmidört Şiiri*'ni okuyorum. İyi bir yeri olacaktır Türk şiirinde. Basit gibi görünen ama insanı saran, insani olanı derinden kazandı bir şiir kitabı.

“Yol Elçisi”yle ruh ve zihin yolculuğuna çıkarmaya başlıyor okuyucuyu. “*geldiği yeri bilen / gittiği bir yer olan / rüzgâr gibi / bulut gibi / en az tanıdığım kendi ruhumdur.*”

Bu şiirle şair Eroğlu kelimeleri, sözleri, inancı ve heyecanı yol azığı yapmış bir yolcudur. Şair, şiirini duru bir dil ile oluşturup imgelerle derinleşen anlama, varoluşu sorgulayan bir gerilime, olgunlaşan ruha, duygu yoğunlaşmasına yaslanıyor.

“*Eskilerin ırmak gibi şairleri vardı / şelâle olup köpük köpük dökülen / nasip oldu bir ömür kıyılarında gezdik / eksilmeyen su nerden geliyor / merak ettik / gittiği yeri gözledik / bir onlar bir de -her devirde- / yakınlarından daha yakını / bulunduğu mekânda vaktin evladı / toprağı kımıl kımıl besledi de / bizim otlarımız bitti / azizim boşver/ aradaki haşerati.*” “Eskimeyen Su Gazeli” şiiri Ebubekir Eroğlu'nun hem şiir anlayışına ışık tutması hem de geleneğe bakışı açısından oldukça önemli bir metindir.

Önemli bir şiir kitabı. “*azizim boşver / aradaki haşerati*”